

ئایا کۆمۆگۆکانی وایانی
 ژهۆۆات لۆۆو قۆۆناخی
 سۆرمایۆداریدان یان هۆنگا و
 بۆرۆو ئۆو قۆۆناخی دۆها وۆژن؟

په دډچټ نهم پرسپار بټک ثا ټټز خټ نیشان بدات، چونک کاتک چاوک بټ پټ یو نډی کټ مټ ایټیټ کان و ململان چینایټیټ کاند ا بخشټنن دټ بینن بونیان هټ یټ، یان سټ یری ژیان و گوزټ رانی دانیشټوانی هټ رج کټ مټ گټ یټ کی کټ مټ گټ کانی وټ اتانی ټټ ژهټ اتدا بکټ یټ، دټ بینن دابټش بون چینایټیټ کټ بټ ئاسانی دټ بینرټ، وټ خودی پټ کټ دادانټ کانیش ټټ ژانټ بټ رچاودټ کټ ون، پټ کټ دادانټ کانی نټ ټوان ناټ ازیان و بټ رټی سټ رداری نټ و کټ مټ گټ کان، لټ رټ دا دیسان پرسپارک خټ قوت دټ کاتټ وټ: ئاخټ گټر کټ مټ گټ کانی وټ اتانی ټټ ژهټ ات لټ نټو پټ یو نډیټ کانی سیستټ می سټ رمایټ داریدان، بټ چی تا ئټستا ئاستی گټشټی کټ مټ گټی مټ دټ نی زټر لاوازټ؟ یان بټ چی هټشتا ئایدټ لټژی ئاینی خټی سټ پاندوټ بټ سټر هزری زټرینټی تاکټ کاند او لټ نټو یاساو ټټ ساکانی دټ وټټ تټ کانیشتا پلټی یټ کټ مټ دراوټ بټ و ئایدټ لټژیټ ئیسلامیټ؟ ئاخټ کاتک سټ یرټکی مټ ژووی وټ اتانی ئټ وروپا بکټ یټ تا ئټ وکاتټی ئایدټ لټژی مټ سحیټ خټی سټ پاندوو نیشانټی ئټ و قټ ناخټ نټ بوو کټ پټ یو نډیټ کانی کټ مټ گټ کانیان هټشتا لټ نټو قټ ناخی دټ رټ بټ گا یټ تیدان؟ ئاخټ گټر سټ دټی ټټ نسانس و سټ دټی ټیفټ رمی ئاینی و سټ دټی ټټ شنگټ ری نټ بوا یټ، پټ دټ چوو قټ ناخی لټ بټ ریټک هټ وټ شانندنټ وټی سیستټ می ئاینی فیئټ دالی لټ وټ اتانی ئټ وروپادا بټ بن بټ ست بگټ یشټایټ؟ یان پټ شوټ چونټ کانی زانست و ئامرازټ کانی بټ رهټ مهټ نټان هټ کارټ سټ رټ کیټ کټی کټ تټی هټ نټان بوون بټ قټ ناخی فیئټ دالی و ئاینی لټ وټ اتانی ئټ وټ وپادا؟ دیارټ لټ سټ دټی چواردټ وټ ئیتر ئاستی پټ یو نډیټ بازټ گانیټ کان و گټټ ان بټ شوټن دټ زینټ وټی بازټ بټ ساغ کردنټ وټی کټ اکان دټ ست پټ دټ کات و پټ شوټ چونی پټ یو نډیټ چینایټیټ کانیش هټ نگاوټک ئا ټوگټی بټ سټ ردا دټ، لټ گټټ ئټ و هټ نگاو هټټ هټ نټانټ شدا ئاستی هټ شیاری بازرگانی و زانست و دټ زینټ وټی داهټ نټانټ کان لټ بوارټ جټ راو جټ رټ کاند لټ تټ کانی بټ گټټ انټ وټ دا بوو و گټشټی بټ خټی داوټ و لټ گټټ خټ یشیټدا کټی پټ یو نډیټ کټ مټ ایټیټ کانی بټ ئا ټوگټی جټ راو جټ ردا هټ ناوټ تا

گڏيا ندوي ٿي ۽ ٺٺم سڙد مٺي ٺٺسٽاي.

ديار ٻا ٻٺ ٺٺڪم لٺسڙ وٺا تاني ٺٺڙه ٺٺا ٺٺ ٻٺش وٺي ٺٺي گشتي. ٺٺستا
دٺم وٺت ٻٺرسم ٺٺاڇ وٺا تاني ٺٺڙه ٺٺات ٺٺاڇي ٺٺنسانسيان ٻٺويست
يان ٺٺاڇي ٺٺنسانسيان ٺٺپٺٺاندو؟ ٺٺگڙ ٺٺاڇي ٺٺنسانسيان
ٻٺويست ٺٺڪي دٺتوانر ٺٺهنگاوي ٻٺ بهاو ٺٺرٺت يان ٺٺگڙ ٺٺاڇي
ٺٺنسانسيان ٺٺپٺٺاندو، ٻٺڇي تائٺستا ٺٺايد ٺٺڙي ٺٺايني ٺٺاڇي
سٺٺپاندو ٺٺنٺو دٺستوروياساڪانداو ٺٺنٺو
ٻٺيو ٺٺندي ٺٺمٺا ٺٺيٺاڪا نيشدا ٺٺواڇ ٺٺي زري ماو و ٺٺڙان ٺٺڪم ٺٺي
ٻٺد ٺٺڪر ٺٺ؟ يان ٻٺڇي هٺشتا دٺسٺا ٺٺا ٺٺديڪتا ٺٺر ٺٺق ٺٺنر ٺٺقومي و
دينٺي ٺٺان زان ٺٺنٺو ٻٺگڙ سڙر ٺٺيڪاڪاندا؟ ٺٺا ٺٺڪ سڙي ٺٺاڇي
سڙدي ٻٺشو ٻٺڪين، دٺبينين هٺرل ٺٺدواي ٺٺتاي هاتني ٺٺجنگي ٺٺيڪمي
جيها ٺٺو، ٺٺجڙ ٺٺڪ لٺجڙ ٺٺڪان ٺٺنٺو دابش ٺٺدند وٺي سڙر زمين ٺٺنٺو
براو ٺٺڪاني زله ٺٺزاني ٺٺنگدا، وٺا تاني ٺٺڙه ٺٺا ٺٺيش ٺٺيان ٺٺنٺو
ٻٺيو ٺٺندي ٺٺي نوٺدا بينٺي وٺي، ياني ٺٺو دابش ٺٺڪرند ٺٺي ٺٺل ٺٺدڙ وٺي
هٺبڙارد وٺو خواستي گڏلاني ناوڇ ٺٺڪو، ٻو، ٺٺجڙ ٻٺيو ٺٺندي ٺٺي دروست ٺٺڪر
ٺٺجياواز ٻو لٺسڙد ٺٺي ٺٺاڇي ٺٺيمپرا ٺٺري ٺٺي عوسماني و
سٺف وٺي ٺٺڪان. لٺم دابش ٺٺڪرند نوٺي ٺٺدا، دٺست ٺٺبرا ٻٺ ٺٺاڇي
وٺرڇر ٺٺخان وٺڪ ٺٺو وٺي وٺا تاني ٺٺوروپا دٺستيان ٻٺبرد لٺسڙد ٺٺي
خوياندا. ياني ٻٺيو ٺٺندي ٺٺمٺا ٺٺيٺيڪان و ٻٺيو ٺٺندي ٺٺابوري و
سياسي ٺٺڪان، ٺٺڪخستن وٺيان زياتر لٺبڙر ٺٺو ٺٺندي وٺا تاني زله ٺٺزاني
جيها ٻو ٺٺڪ لٺسڙر بڙر ٺٺو ٺٺندي وٺرڇر ٺٺخان ٺٺي مٺڙوي ٺٺگڏلاني
ناوڇ ٺٺڪو چين و توٺڙ هٺڙار ٺٺڪان بتوانن سودم ٺٺندي سڙر ٺٺي بن
ٺٺيدا. لٺو ٺٺدا زمين ٺٺاڇي ٺٺڪرند ٻٺمان وٺي ٻٺيو ٺٺندي فيودالي ٺٺڪان
ٻٺباشي ٺٺاري لٺسڙر ٺٺاو.

ٻٺد ٺٺڇت لٺدواي ٺٺاڇي دٺست بردن ٻٺسٺر ٻٺاڇي نيشتماني و
دام ٺٺراندي دٺوٺت ٺٺو، لٺڪي گشت وٺا تاني ٺٺڙه ٺٺا ٺٺيدا، ٺٺجڙ ٺٺڪ
ٺٺا ٺٺوگڏ دروست ٺٺڪرا لٺنٺو ٺٺا ٺٺگڏ ٻٺدان ٻٺيو ٺٺندي
ٺٺمٺا ٺٺيٺيڪان و ٻٺيو ٺٺندي ٺٺابوري و سياسي ٺٺڪان، ٻٺجڙ ٺٺڪيش
واد ٺٺرد ٺٺڪوت وٺڪ ٻٺيٺ ٺٺاڇي وٺرڇر ٺٺخان ٻٺر و ٺٺا ٻٺيٺه ٺٺنان
ٻٺيو ٺٺندي ٻاو ٺٺڪاني فيٺ ٺٺداليزم و دابين ٺٺندي ٺٺمٺا ٺٺگڏي سيڪلارو
ٻٺره ٺٺه ٺٺناني هاو ٺٺتي بووني ٺٺازادو سڙر ٻٺست (دٺڪرٺ ٻٺين هاو ٺٺتي
يان تاڪي سڙر ٻٺستي ٺٺازاد جياواز لٺو تاڪ ٺٺاڪ وٺي ٺٺي ٺٺسيست ٺٺي
سڙما ٻٺداري ٻٺره ٺٺي دٺه ٺٺت). ديار ٺٺڪاريگري ٺٺو هٺنگاوان ٺٺيش
ٻٺيو ٺٺندي ٻو ململان سياسي و ٺٺابوريان ٺٺي ٺٺوان ٻٺيڪي شوروي و
ٻٺيڪي وٺا تاني سڙما ٻٺداري وٺو هٺبوو. لٺد ٻٺي چل ٺٺڪاني سڙدي
ٺٺابدو ٻٺدواو، ٺٺاستي ٻٺڪدادان ٺٺڪان و ململان ٺٺي ٺٺوان بزوتن وٺو
ٺٺڪاري و دٺسٺا ٺٺا ٺٺڪاندا بووني هٺبوو، ٻٺام ٺٺاڇي ٺٺا ٺٺستايشي

لځگه دا بټ، لږ زېږېدلى و. تانې ژهه دا تدا واده ته پېش چاوه شته لږ نه و پېيو ندي. فيئودالېکاندا بټ. ننگه پېگه يشتوترين و. تانې ژهه بټ، ميسر و تونس و تورکيا و ئېران و پاکستان بټ، لږ وې گورې و شارکانيان و قورباغيد جېنجا ئاساکا نيا نه و، بېام کاتک هريک لږم د ووتنه بگريت، د بينيت نه دامود زگای کخراوې مډدنی سرېږېځ و ئازاد هې، و نه ژنان لږم و. تاندا وې مړېځکې سرېږېست و ئازاد د بينر نه. لږ دا د کوينه نه و نه و نمونه يې لينين لځکاتې شېشي وسيدا گوتې؛ و. تانې سېپاندي قېناخي سرمايې داريش د شته و وې بېرپاکردنی شېشي سېاليستيش د شته. چونکې ئوکاتې و. تانې وسيله هشته لږ وې پښه گېشتوې و مانو وې لږ نه و پېيو ندي دواک و توکانې ئابوري فيئوداليدا بوو، ننگه يېکک لږ هکارکانې شکستې شېشي بېلشويکيش پېيو ندي بې نه بېني ئو پېيند و وې ه بټ. (ديار لږ دا مېستم ئو و نې بېم، مادام ئاستې چونې پېشي مللانه چينا يې تيکان و ئامرازکانې بېره مه نان و ئابوري کک لږ و قېناخي پېگه يشتو دا نه بټ ئېتر نابټ د ست بېردرېت بېرپاکردنی شېشي کک مېايې تي، بېام خو نندن وې اېرديو ش هردم گرنگي خې هې و د بېنه مايې ئېزمون لږ و رگرتن. ئو و ووتنه يې لينين، پېد چېت لږ ئېستاي و. تانې ژهه دا تيشدا قورساي خې ه بټ.

وشك، برودان بت بكاي زانستی و پروړی كان و ځخستن و كېمگا ل سړ بنچینې دیموكراتیان و ه نكاو نان بكې تاي ه نان بكې ئو جومگانې كې تائستا كېمگا كانی تووشی شل ل كړدو. مان وې د س هات هارو د ن د كانی وې د س هاتې ئا خوند كان و ئال سعود كان و ئرد غانی كان و ئوانی دیک یشیان، ئیتر چ ل ن و برك و پشاکی ئاینیدا بن یان ب یات و پانت هې م د رن و بن، د ربې ئو و استین كې ئو د س هاتان ځگر كی گ ورن ل ب ر د م كې ئا وگ ځ سړ كی كاندا ك ل ب ر ژ و ندى گشتی ه ستان وې ئاستی ه شارى سیاسى كېمگا كاندا بن.

ئ م ه لوم رجه تاقېت پ و ك ن د ی ئستا ب س ر گ لانی څ ه هاتې ناویندا د گوز رت، ئ گ ر بت و ئاستی چونې پشی م دى ه شیارى سیاسى چین و تو ئ كړ و رگر كانی كېمگا ن هاتې ق نا خ ك و ك خ یان بتوانن ب د ستى خ یان ئستا و ئایند یك دیارى بك ن، ئ و ا پ د چت ل م ن و دا دیسان سایكس بیک یكی تر دوو بار ب ب ت و و ب س د د ی كیتریش كېمگا كان نوقمى دواك و تویى و س رگر دانی بكر ن و. دیار ئ و ئا وگ هې ق رار ب ت م یدان و، د ر خ رى ئ و استین كې ج نك و پاراستنى مان وې ب ر ژ و ن د ی كانی ج نك ه ن ران د ب ت ه كار كى و ا ك ت نها و ران كرنى زیاترى ئاستى كوشتنى ئیراد كان ب د وای خ یدا ب ن ت، ئ و ئیرادانې گ ر ك ب ب ن و و خ ناسینى خ یانى ت دا ب ر ق رار بت، د توانت خ ب خ ب ر پ ر چى كې د س هات د ن د كانی ن و خ و ب ر ژ و ن د ی خوازانى سیست مې چ و س ن ریس رما ی دارانیش بدات و.

ل ش شى ځ ژ ئا وای كوردستاندا ئیراد یكی وام زن د بینرېت كې بشت وې ئ ت رناتیف كى گونجاو بخر ت بواری پ ر س ن د ن ی و و ب ب ت ئ و ش شى ك و و ك ش شى ځ نسانسى ئ وروپا ببینرېت. دیار ش شى ځ ژ ئا وای كوردستان ت نها ل وى پ ر و ر د ی و ن ی، ب ك و ش ش ك ل وى ځ خ س ت ن وې ئا بورى و سیاسیش و خا و ن ئ ت رناتیفى واقعیه و ل خ ځ خ س ت ن خ س ر ی ك یدا ئ و ئا مانجانې ل و دى د ك رت و باش د ر كیان ب ناسینى ق ناخ و خودى م ژ و و ل م ژینې و هاتانى څ ه هاتیش كړدو ل كای و بوار ج را و ج ر كا نیدا.

ئستا د ك رت ب ب ین؛ ئا خ كېمگا كانی و هاتانى څ ه هات ل یك كاتدا پ و یستیان ب ب ر پا كړ دنى ش ش كى ځ نسانسى زانستى و ش ش كى یف ر مى ئاینى و ش ش كى ځ شنگ رى و ش ش كى كې ب مانا ش ش ك ب بت ب ب ر پا كړ دنى ش شى كېم هاتې د بت، یان د بت یك یك و ق ناخ ب ق ناخ د ست ب د رت ب ب ر پا كړ دنى ئ و ش ش شان؟ یان چار س رى دیک ه ی و ځ نك من پ م پ ن ب ر د بت.

تاھیر حاجی داسان
18/09/2016